



Karlovački program Bebe u knjižnici

Odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac osnovan je 1956. godine i danas ima oko 30.000 svezaka knjiga i slikovnica za djecu svih uzrasta. U njemu dijete ostvaruje svoj prvi susret s knjigom i stoga taj odjel zauzima istaknuto mjesto u našoj knjižnici. U okviru Dječjeg odjela karlovačke knjižnice djeluje specijalizirani Odjel za djecu predškolskog uzrasta. Stručno je osmišljen i organiziran te ga vode knjižničari-odgojitelji. Kroz aktivnosti Odjela igrom se razvijaju čitalačke navike u djece predškolske dobi.

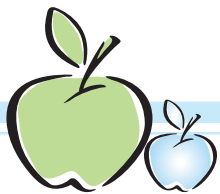
Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ pokrenula je 2009. godine program Bebe u knjižnici, osmišljen za bebe i djecu u dobi do treće godine, uz prisutnost roditelja. Program se odvija jedanput mjesečno, subotom, pod stručnim vodstvom odgojiteljica/knjižničarskih suradnica, od 10 do 12 sati. Studije pokazuju da pristup knjigama

ima veći utjecaj na kasnija čitateljska postignuća i odnos prema čitanju nego socioekonomski status obitelji djeteta koji se prethodno smatrao presudnim. Roditelje se često u knjižnicama promatra kao djetetovu pratnju i ne uključuje ih se u programe poticanja obiteljske pismenosti (kako i što čitati djeci, kako pričati i razgovarati s djetetom, kako stvarati poticajne uvjete za cjelokupni razvoj djeteta i dr.). U okviru programa Bebe u knjižnici uključujemo roditelje, upoznajemo ih sa slikovnicom, najčešće prvom djetetovom knjigom, u kojoj je priča upotpunjena ili proširena i obogaćena ilustracijama. Ove aktivnosti vode knjižničari pokazujući roditeljima da nije svaka slikovnica kvalitetna i pomažući im da otkriju što najviše veseli njihovo dijete pri čitanju. Organiziraju se i pričaonice. Na druženjima u besplatnom programu Bebe u knjižnici djeca rane dobi mogu se slobodno kretati, birati igračke, listati slikovnice uz pomoć roditelja, crtati, sudjelovati u prigodnim programima u skladu sa svojim mogućnostima. Ponuđene slikovnice za najmlađe izrađene su od različitih materijala. Mladim roditeljima druženja koriste za razmjenu iskustva i rješavanje nedoumica vezanih za odgoj i zdravlje djeteta. Za njih su organizirana tematska predavanja u suradnji s Patronažnom

službom Doma zdravlja Karlovac. Mame i tate dobivaju edukativni letak o važnosti čitanja bebama te informacije o druženjima roditelja i djece.

Ciljevi programa Bebe u knjižnici višestruki su, od informiranja roditelja i drugih osoba koji se bave malom djecom o važnosti čitanja naglas, preko ostvarivanja prava predškolskog djeteta na okruženje koje uključuje igračke, knjige, multimediju i izvore namijenjene njima i njihovim roditeljima/ skrbnicima, poticanja na što raniji dolazak obitelji s malom djecom u gradsku knjižnicu i korištenja kvalitetnih knjižničnih izvora u svrhu poticanja rane pismenosti kako bi se razvila ljubav prema čitanju, do povezivanja narodne knjižnice, dječjih vrtića, pedijatarata, rodilišta, nakladnika i medija s ciljem promicanja čitanja naglas od najranije dobi. Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ time se pozicionirala kao glavni inicijator razvoja usluga i promicanja rane pismenosti. Karlovačka Gradska knjižnica prepoznaje potrebe obitelji u zajednici te zajedno s partnerom Gradom Karlovcem poklanja djeci člansku iskaznicu i besplatno članstvo u Knjižnici do polaska u školu. Donositelji odluka u Gradu Karlovcu svjesni su da je rana pismenost ključna za obrazovanje i društvo te da će ulaganje u poticanje rane pismenosti donijeti dugoročnu dobit





lokalnoj zajednici i cjelokupnom društvu. Dijete se rađa s određenim biološkim, spoznajnim i socijalnim potencijalom. Zbog prirodnih predispozicija koje se razvijaju kod svakog djeteta, roditelji i društvo u cjelini odgovorni su i dužni zadovoljiti te urođene potrebe i brinuti se o njima.

U radu s djecom knjižničari primjenjuju različite pristupe, strategije i metode, a neke od njih im već od najranije dobi pružaju mogućnost prepoznati djecu kod koje postoje faktori rizika za razvoj teškoća u usvajanju čitanja i pisanja. Stoga Knjižnica u suradnji s logopedima Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac organizira brojne programe, od predavanja za roditelje do radionica Kockice pričalice i radionica za poticanje grafomotoričkih sposobnosti kod djece. Uzroci su nečitavanja, odnosno kasnijeg otpora prema čitanju, u izostanku odgovarajućih poticaja u obitelji i izvan nje od najranije dobi djeteta, a takozvani nečitatelji zahtijevaju različite strategije knjižničara kao promotora čitanja. Ako dijete ne može doći do knjige, knjiga treba doći do djeteta. Knjižnica nije prvo mjesto u koje će obitelj s malom djecom ući i provoditi vrijeme, stoga karlovačka knjižnica često odlazi „izvan zidova“ ustanove i odlazi među roditelje, na mjesta gdje se okupljaju obitelji. Na roditeljskim sastancima u vrtićima knjižničari održavaju predavanja. Važ-

nost čitanja od najranije dobi. Pričaju o temeljnim i životnim vještinama koje djeca vrlo lako stječu tijekom prirodnog razvoja te uz učenje putem igre po modelu roditelja na prvome mjestu, uz pomoć odgojitelja, ali i knjižničara. Knjižničari pokazuju roditeljima koliko je zahvalan „prijatelj“ kvalitetna slikovnica u stjecanju socijalnih vještina. Knjižnica se uključuje i u događanje Patronažne službe Doma zdravlja Karlovac pod nazivom Piknik u prirodi koje organizira Grupa za potporu dojenju. Knjižničari se druže s mladim mamama, bebicama i trudnicama, i pričaju o poticanju čitanja, ranoj pismenosti i kvalitetnoj slikovnici.

Roditelji često na susretima s knjižničarima postavljaju pitanje – kada je najbolje započeti s aktivnostima čitanja djece. Odgovor na to pitanje jednostavno glasi – što je prije moguće, najpoželjnije, od rođenja. Poticanje rane pismenosti treba započeti djetetovim rođenjem, a u taj proces trebaju se uključiti svi mjerodavni partneri: roditelji, zdravstveni djelatnici, odgojno-obrazovne ustanove, stručnjaci različitih profila, volonteri. Stoga karlovačka knjižnica organizira programe pismenosti koji uključuju roditelje, djecu, odgojitelje i druge stručnjake kako bi se razvili elementi obiteljske pismenosti poput broja knjiga u kućnoj biblioteci ili aktivnosti koje se prakticiraju u obitelji, a vezane su za poticanje pismenosti djece (čitanje, pjevanje pjesmica, pričanje priča, slaganje kućnih knjiznica...).

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac središnja je županijska knjižnica te je važna njezina uloga glavnog inicijatora razvoja usluga i promicanja rane pismenosti. Na Odjelu za djecu i mladež otvoren je u travnju 2023. godine inovativni



Centar za poticanje rane pismenosti, prvi takve vrste u Hrvatskoj. Centar funkcionira kao županijski centar u kojem će surađivati knjižničari s pedijatrima, odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, nakladnicima i medijima. Brojne stručne organizacije i skupine u društvu koje se bave najmlađim članovima zajednice, prepoznale su Knjižnicu kao primarno mjesto zagovaranja važnosti čitanja i razvoja govora kod djece. U skladu s ciljem da Knjižnica postane središte za unapređivanje službi i usluga za obitelji s malom djecom te kulturno i informacijsko središte koje povezuje sve važnije stručnjake i organizacije koje rade na dobrobit djece u zajednici, nastavit će organizirati program Bebe u knjižnici, kao i druge inovativne programe i usluge.

Kristina Čunović, knjižničarska savjetnica, sociologinja, ravnateljica Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“
tina.cunovic@gmail.com
Fotografije: Dinko Neskusil

